

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/97/2021
Identifikačné číslo spisu: 7218010047
Dátum vydania rozhodnutia: 11.07.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7218010047.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného O. U. pre zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného O. U. podaného prostredníctvom obhajcu JUDr. Richardom Bauerom proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 17. septembra 2020 sp. zn. 7To/48/2020, na neverejnom zasadnutí konanom 11. júla 2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. U. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice II („ďalej len „okresný súd“) z 23. januára 2020 sp. zn. 6T/2/2018 bol obvinený O. U. uznaný za vinného zo spáchania zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v G., v P. Y. na ulici A. A. X, dňa 28. júna 2016 uzatvoril so spoločnosťou Home Credit Slovakia, a.s. zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX na sumu 7.000,- eur, ktorý sa zaviazal splácať v 84 mesačných splátkach po 152,32 Eur, pričom pri žiadosti predložil nepravdivé potvrdenie o zamestnávateľovi a príjme, následne po obdržaní finančných hotovostí úver pravidelne nesplácal, čím takto spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147 spôsobil škodu vo výške 10.522,40 Eur.

Podľa § 222 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 § 36 písm. k) Trestného zákona bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 51 ods. 1 Trestného zákona mu súd výkon uloženého trestu podmienene odložil a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu vo výmere 3 (troch) rokov s probačným dohľadom.

Podľa § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona mu bola uložená povinnosť v skúšobnej dobe nahradiť spôsobenú škodu.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného zákona poškodená Home Credit Slovakia, a.s. so sídlom Teplická 147, Piešťany, IČO: 36 234 176 s uplatneným nárokom na náhradu škody bola odkázaná na civilný proces.

Na podklade odvolania obvineného O. U. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom zo 17. septembra 2020 sp. zn. 7To/48/2020 podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku a § 222 ods. 3, § 42 ods. 1, § 41 ods. 3, § 38 ods. 2, § 37 písm. h), § 36 písm. j) Trestného zákona mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 51 ods. 1 Trestného zákona mu súd výkon uloženého trestu podmienčne odložil a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu vo výmere 4 (štyroch) rokov s probačným dohľadom.

Podľa § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona mu bola uložená povinnosť v skúšobnej dobe nahradiť spôsobenú škodu.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste z trestného rozkazu Okresného súdu Košice II sp. zn. 1T/71/2019 z 10. januára 2020, právoplatný 11. marca 2020, ktorým mu bol uložený podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní 24 mesiacov, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Obvinený O. U. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Richarda Bauera podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, kde namietal, že krajský súd sa dostatočne nezaoberal najmä občianskoprávnou stránkou trestnej veci, spôsobom a rozsahom uvedenia poškodenej spoločnosti do omylu, keďže všetky dokumenty, ktoré boli potrebné k uzatvoreniu zmluvy o úvere vrátane potvrdenia o príjme boli výlučne na formulároch poškodenej spoločnosti, vyhotovenými a podpísanými poškodenou spoločnosťou a obvineným v krátkej dobe, pričom poškodená spoločnosť si príjem neoverila, čo však mohla vykonať ľahko a bezprostredne dostupnými prostriedkami. Z rozsudku krajského súdu nie je podľa neho dostatočne zrejmé a právne odôvodnené, prečo trestnoprávnym postihom obvineného, ako jedného účastníka súkromnoprávneho vzťahu, bola nahradená nevyhnutná miera opatrnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu, a to poškodenej spoločnosti, pri ochrane jej práv a majetkových záujmov, čo je v priamom rozpore s čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež v rozpore s princípmi právneho štátu. Právne závery krajského súdu, ale aj okresného súdu vyjadrené v ich rozhodnutiach nie sú v súlade so skutkovými zisteniami, kedy z ich odôvodnení nevyplýva logický vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

Obvinený ďalej namietal, že skutok v rozsudkoch prvostupňového a odvolacieho súdu nie je v skutkovej vete obžaloby, ani v skutkovej vete výrokovej časti napadnutého rozsudku vymedzený tak, aby formálne zodpovedal všetkým znakom skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Upriamil pozornosť na uvedenie do omylu, ktoré podľa jeho názoru nie je uvedené v skutkovej vete, a teda neobsahuje pojmy a gramatické formulácie, ktoré tomu zodpovedajú, keďže v skutkovej vete je uvedené „...pričom pri žiadosti predložil nepravdivé potvrdenie o zamestnávateľovi a príjme...“, a teda ide o absenciu formulácie ako napríklad oklamal, pomýlil, či vyvolal v nej akúkoľvek predstavu. Okresný a krajský súd sa podľa neho nevysporiadali dôsledne s naplnením objektívnej stránky trestného činu. Následne zopakoval tvrdenia o formulári na potvrdenie príjmov pod hlavičkou poškodenej spoločnosti. Podľa neho bolo preukázané, že si poškodená spoločnosť neoverovala poskytnuté údaje o výške deklarovaného príjmu,

bonitu klienta ani jeho schopnosť splácať spotrebiteľský úver. Skutočnosť, že potvrdenie bolo z toho istého dňa ako podpis zmluvy mohla u svedkyne U., ktorá bola zamestnankyňou poškodenej spoločnosti, evokovať podozrenie. Okrem toho podozrenie mohlo vzbudiť aj fakt, že obvineného priviedla na pobočku poškodenej L. U., o ktorej je známe, že privádza ľudí, ktorí prestali platiť úvery. Pri dostatočnom preverení všetkých údajov by nedošlo ani k uzatvoreniu zmluvy. S touto časťou námietok sa podľa neho oba sudy nevyporiadali dostatočne, najmä s poukazom na § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch s poukazom na primeranú mieru opatrnosti. Už len zavolaním na uvedené číslo zamestnávateľa by bolo zistené, že nejde o jeho číslo. To poukazuje, že poškodená spoločnosť nemala mechanizmus na ochranu svojich majetkových hodnôt pri poskytovaní úverov. Záver krajského súdu o tom, kedy došlo k nárastu úverových podvodov a kedy si mali ich poskytovatelia začať overovať údaje v databáze Sociálnej poisťovne dlžníkov a na stránkach Finstat považuje za svojvoľný a arbitrárny.

Poukázal na príčinnú súvislosť medzi uvedením druhého do omylu a následkom vo forme škody. Pri dodržaní primeranej miery opatrnosti poškodenej by podľa neho nedošlo k vzniku škody. Poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu zo 04. februára 2014, sp. zn. 2TdoV/21/2013 a z 03. decembra 2014 sp. zn. 3Tdo/15/2014, ako aj na rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky. Následne zopakoval svoje tvrdenia o preverení jeho bonity poškodenou. Podľa jeho názoru nie je možné skutok podradiť pod § 222 ods. 3 Trestného zákona z dôvodu nenaplnenia objektívnej stránky trestného činu. Ďalej uviedol, že odvolací súd sa nevysporiadal s tým, že išlo o dočasné navýšenie jeho aktív, ktoré neboli trvalo odňaté veriteľovi, a teda nepredstavujú trvalý úbytok jeho majetku, čo odporuje zásade ultima ratio.

Preto navrhol, aby odvolací súd vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, a to v ustanoveniach § 371 ods. 1 písm. i), § 2 ods. 1, § 2 ods. 12, § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3, § 322 ods. 3 Trestného poriadku, § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne požadoval, aby Najvyšší súd slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) zrušil rozsudky prvostupňového a odvolacieho súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej zrušením došlo stratili podklad a oslobodil ho spod obžaloby.

V súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku prvostupňový súd dovolanie obvineného doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II („ďalej aj „prokurátor“) vo svojom vyjadrení po zopakovaní priebehu doterajšieho konania a obsahu odvolania uviedol, že obvinený bol zo skutku jednoznačne usvedčený rozsiahlym dokazovaním. Obvinený poškodenej predložil nepravdivý údaj, na ktorom deklaroval príjem od zamestnávateľa, u ktorého nikdy nepracoval. Obvineným uvádzaný zamestnávateľ I. s.r.o. potvrdil túto skutočnosť a súčasne dal do pozornosti podpis a pečiatku na potvrdení o príjme, ktoré neboli jeho. Súčasne sa nestotožnil s námietkami o nedodržaní primeranej miery opatrnosti zo strany poškodenej, nakoľko jeho zamestnankyňa L. U. postupovala ako obvykle a v súlade s bežnou praxou v tom čase, podľa ktorej nebankové inštitúcie poskytovali úvery na základe predložených dokladov a tieto si podrobne neoverovali. V uvedenom časovom období sa takéto žiadosti podľa prokurátora neoverovali prostredníctvom databáz Sociálnej poisťovne, databáza dlžníkov, stránky Finstatu a podobne. Súčasne dal do pozornosti, že samotný obvinený pri žiadosti o úver vedome predložil nepravdivé údaje.

V závere navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol z dôvodu nepreukázania dôvodov dovolania.

Nakoľko sa k vyjadreniu prokurátora žiadna zo strán nevyjadrila, predložil prvostupňový súd spis súdu dovolaciemu.

Najvyšší súd zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky

uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e) ani písm. f) Trestného poriadku.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že dovolanie obvineného Milana U.Z.R.V. nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu je vo vzťahu k výkladu dovolacieho dôvodu uvedeného v citovanom ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potrebné uviesť nasledovné:

Nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávného ustanovenia (§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku) zodpovedá pochybeniu súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to takej intenzity, že zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (a *contrario* 371 ods. 5 Trestného poriadku). Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo, že išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý bol uvedený v právnej vete napadnutého rozhodnutia, teda ak skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávného ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je tak legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať.

Preskúmaním obsahu predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

Obvinený vo svojom dovolaní namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, nakoľko poškodená spoločnosť pri schvaľovaní úveru nepostupovala s náležitou starostlivosťou, a teda ku spáchaniu skutku nemuselo dôjsť.

Najvyšší súd musí predovšetkým pripomenúť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku predpokladá výlučne chyby právne, teda chyby, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejší alebo miernejší trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže týkať napríklad rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou], čo znamená, že nie je prípustné namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne k náprave hmotnoprávných chýb.

Z toho vyplýva, že (ani) na podklade tohto dovolacieho dôvodu nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže to sú otázky upravené normami procesného práva, a nie hmotným právom. Z uvedeného je zrejmé, že predmetom dovolacieho dôvodu vzneseného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v skutkovej vete rozhodnutia ustálené súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré už nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

S námietkami obvineného sa v dostatočnej miere vysporiadal odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku na strane 9: „Pre vyvodenie trestnej zodpovednosti páchatel'a za spáchanie trestného činu podvodu nie je potrebné, aby poškodená spoločnosť ešte navyše vynaložila nejaké špecifické úsilie napríklad podrobné preverovanie žiadateľa a jeho zamestnávateľa prostredníctvom špeciálnych databáz. Ak sám zamestnávateľ poskytol páchatel'ovi falošné potvrdenie o zamestnaní možno hovoriť o nepravde, ktorá je spôsobilá uviesť do omylu poškodenú spoločnosť v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podvodu, pretože ju nie je možné spravidla zistiť za zachovania obvyklej bežnej miery opatrnosti (ak by aj takúto nepravdu poškodená spoločnosť zistila, bola by to väčšinou náhoda). V takýchto prípadoch ide o spáchanie trestného činu podvodu.

Otázka, či klamaný mohol svoj omyl poznať, nie je teda rozhodujúca vtedy, keď by musel vynaložiť viac pozornosti a úsilia, ako sa za daných okolností všeobecne predpokladá (napr. ani použitie falošných dokladov o zamestnaní alebo totožnosti nie je možné spravidla zistiť za použitia obvyklej miery opatrnosti, pretože falošnosť týchto dokladov nie je možné často zistiť len pohľadom bez bližšieho skúmania.“

K uvedenému je potrebné dodať, že obvinený uviedol poškodenú do omylu tým, že predložené potvrdenie o prijíme bolo opatrené podpisom a pečiatkou deklarovaného zamestnávateľa. Až z výsluchu Ing. A. W., konateľa spoločnosti I. s.r.o. bolo zistené, že podpis ani pečiatka nie sú jeho. Toto konanie obvineného poukázalo na jeho úmysel uviesť poškodenú do omylu za účelom získania úveru. To, že poškodená po predložení uvedeného potvrdenia si následne neoverovala uvádzané údaje o prijíme, podľa názoru najvyššieho súdu nezbavuje obvineného viny zo spáchaného skutku.

Najvyšší súd po preskúmaní zistil, že v skutkovej vete výrokovej časti dovolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa je nepochybne a celkom jednoznačne vyjadrené, že obvinený vylákal od iného úver tým, že ho uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru („... pri žiadosti predložil nepravdivé potvrdenie o zamestnávateľovi a prijíme...“) a spôsobil takýmto činom väčšiu škodu. Uvedené vymedzenie samotného konania, a to vrátane špecifikovania jeho následku a príčinnej súvislosti medzi nimi, patrí spolu s ustálením konkrétnej formy zavinenia do okruhu skutkových (a nie právnych) zistení a záverov, ktoré sú z prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu vylúčené. Ich revízia v danom konaní preto neprichádza do úvahy.

Podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona kto vyláka od iného úver alebo zabezpečenie úveru tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, a tak mu

spôsobí malú škodu, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Podľa § 222 ods. 3 písm. a) Trestného zákona odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 a spôsobí ním väčšiu škodu.

Dovolací súd konštatuje, že napádaná právna kvalifikácia trestného činu uvedená v rozsudku okresného súdu plne zodpovedá skutkovej vete.

Najvyšší súd po oboznámení sa s predloženým spisovým materiálom nezistil v dovolaní napadnutých rozhodnutiach konajúcich súdov také pochybenia, ktoré by znamenali naplnenie dôvodov dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.